

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
KANTONALNI SUD U TUZLI
Broj: 32 0 P 376974 21 Gž
Tuzla, 11.09.2024. godine

Presudom Vrhovnog suda FBiH broj 32 0 P 376974 25 Rev od 27.03.2025.god. revizija se djelimično usvaja i nižestepene presude preinačavaju tako što se prvotuženi obavezuje da tužitelju na ime naknade štete izvrši povrat 51.320 kg uglja ili isplati iznos od 5.901,80 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 06.11.2012. godine pa do isplate, a sve u roku od 30 dana od dana prijema ove presude. Svaka stranka snosi svoje troškove parničnog postupka.

Kantonalni sud u Tuzli, u vijeću sastavljenom od sudija Asje Razić, kao predsjednika vijeća, Ivane Mott-Basić i Alena Žabića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja A.M.1 iz K., ..., koga zastupa punomoćnik Amir Omerćahajiću, advokat iz Tuzle, protiv tuženih 1. Tuzlanski kanton – Ministarstvo unutrašnjih poslova, Tuzla, zastupano po Kantonalnom pravobranilaštvu TK i 2. Federacija BiH, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova Sarajevo, zastupano po Federalnom pravobranilaštvu, radi naknade štete, visina spora 31.000,00 KM, odlučujući o žalbi tužitelja izjavljenoj protiv presude Općinskog suda u Tuzli broj: 32 0 P 376974 20 P od 13.10.2021. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 11.09.2024. godine, donio je sljedeću

P R E S U D U

Žalba se odbija i prvostepena presuda potvrđuje.

Odbija se zahtjev tužioca za naknadu troškova žalbenog postupka, kao neosnovan.

O b r a z l o ž e n j e

Stravom I izreke prvostepene presude odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja kojim od tuženih traži naknadu materijalne štete u ukupnom novčanom iznosu od 64.493,80 KM sa kamatnim zahtjevom počev od nastanka štete pa do konačne isplate, kao i alternativno postavljeni tužbeni zahtjev kojim tužitelj od tuženog traži predaju u posjed 51.320 tona uglja umjesto isplate novčanog iznosa od 5.901,80 KM u roku od 30 dana od dana dostave presude, te troškove parničnog postupka, kao neosnovan.

Stavom II izreke obavezan je tužitelj da I-tuženom na ime troškova parničnog postupka isplati novčani iznos od 3.395,00 KM a II-tuženom novčani iznos od 2.820,00 KM u roku od 30 dana od dana dostave presude.

Protiv prvostepene presude žali se tužitelj iz svih razloga propisanih odredbom člana 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 – u daljem tekstu skraćeno: ZPP), sa prijedlogom da se ožalbena presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje ili da se ista preinači tako što bi se, u cijelosti, usvojio tužbeni zahtjev uz obavezu tuženih da tužitelju naknade troškove žalbenog postupka na ime sastava žalbe u iznosu od 720,00KM uvećane za 17% PDV kao i na ime sudske takse na žalbu.

Odgovori na žalbu nije dostavljen.

Ispitujući prvostepenu presudu u dijelu u kojem se osporava žalbom, u granicama razloga iznesenih u žalbi i razloga iz člana 221. ZPP, ovaj sud je našao da je žalba neosnovana iz sljedećih razloga:

Predmet ove parnice je zahtjev da tuženi naknadi tužitelju materijalnu štetu zbog nemogućnosti ostvarivanja zarade upotrebom traktora marke Ratar i marke Massey Ferguson u periodu od 06.11.2012. godine do 28.12.2012. godine i rovokopača marke Cat u periodu od 06.11.2012. do 11.03.2015. godine, te zahtjev za isplatu naknade obične štete zbog oduzetog uglja u količini od 51.320 tona ili oslobađanje tuženih od obaveze isplate naknade štete za oduzeti ugalj ukoliko tužitelju vrate 51.320 tona uglja. Uz ovaj glavni tužbeni zahtjev je stavljen i zahtjev za naknadu zatezne kamate počev od nastanka štete do konačne isplate, i troškova parničnog postupka.

Svoj tužbeni zahtjev je tužitelj zasnivao činjeničnim tvrdnjama da je pred Općinskim sudom u Kalesiji vođen krivični postupak u toku kojeg su tužitelju 06.11.2012. godine oduzete pokretne stvari i to: traktor marke Ratar broj šasijske: ..., crvene boje, traktor marke Massey Ferguson ..., broj šasijske ..., crvene boje, 51.320 tona uglja, te rovokopač marke Cat, tip 215 clc žute boje, a da su tužitelju dana 28.12.2012. godine u posjed vraćeni traktori a rovokopač dana 11.03.2015. godine, ali da u posjed nije nikada vraćena oduzeta količina uglja i pored činjenice da je pravosnažnom krivičnom presudom Općinskog suda u Kalesiji tužitelj oslobođen od optužbe da je počinio krivično djelo- Neovlašteno bavljenje određenim zanimanjem iz člana 364 stav 1 u vezi s članom 31 Krivičnog zakona FBiH. Tužitelj tvrdi da je oduzimanjem tih pretrpio štetu na ime izmakle dobiti zbog nemogućnosti rada sa mašinama koje su bile privremeno oduzete, ali i štetu koja se odnosi na cijenu oduzetog uglja.

Odlučujući u prvom redu o istaknutom prigovoru pasivne legitimacije drugotužene Federacija BiH, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova Sarajevo, prvostepeni sud je isti ocjenio osnovanim zaključivši da tužitelj niti jednim dokazom nije dokazao da je organ/tijelo drugotužene učestvovalo u oduzimanju pokretnih stvari vlasništvo tužitelja za potrebe vođenja pomenutog krivičnog postupka.

Nadalje iz stanja spisa i obrazloženja prvostepene presude slijedi ;

- da među strankama nije sporno da je Općinski sud u Kalesiji, uz saglasnost tužitelja Kantonalnog tužilaštva TK, 29.10.2012. godine izdao naredbu za pretresanje broj 29 0 K 016025 12 Kpp porodične kuće tužitelja kao i nelegalnih površinskih kopova uglja – Mejdana, na parceli zvanj „...“ vlasništvo M.K. i O.K., zbog osnovane sumnje da je tužitelj u ovoj pravnoj stvari počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret;
- da nije sporno da su pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona po naredbi Općinskog suda u Kalesiji izvršili pretresanje, kom prilikom su dana 06.11.2012. godine privremeno oduzeli pokretne stvari i to traktor marke Ratar broj šasijske: ..., crvene boje, traktor marke Massey Ferguson ..., broj šasijske ..., crvene boje, 51.320 tona uglja i rovokopač marke Cat, tip 215 clc žute boje;
- da među parničnim strankama nije sporno da su tužitelju u posjed vraćeni traktori dana 28.12.2012. godine a rovokopač dana 11.03.2015. godine, dok tužitelju nikada nije vraćen oduzeti ugalj;
- da je presudom Općinskog suda u Kalesiji broj 29 0 K 028008 18 K 2 od 18.02.2019. godine, tužitelj oslobođen od optužbe, te da je presudom Kantonalnog suda u Tuzli broj 29 0 K 028008 19 Kž 2 od 26.09.2019.

godine, prvostepena preinačena te optužba odbijena zbog nastupanja apsolutne zastare krivičnog gonjenja tužitelja, optuženog za krivično djelo iz člana 364. a u vezi s članom 31. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine,

- da prema nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke, kojem je prvostepeni sud poklonio vjeru, traktori marke Ratar broj šasije: ..., crvene boje, traktor marke Massey Ferguson ..., broj šasije ..., crvene boje, da su stavljeni u funkciju u periodu od 06.11.2012. – 28.12.2012. godine ostvarili bi neto vrijednost od 13.400,00 KM, odnosno jedan traktor 6.700,00 KM, a rovokopač u periodu od 06.11.2012. godine do 11.03.2015. godine vrijednost od 43.392,00 KM odnosno ukupno novčani iznos od 58.592,00 KM, te
- da prema nalazu vještaka procjenitelja Jusufović Nihada kojem je prvostepeni sud također poklonio vjeru, tržišna cijena 51.320 tona uglja na dan oduzimanja iznosi 5.901,80 KM.

Prvostepeni sud je temeljem utvrđenog činjeničnog stanja zaključio da tužitelj u predmetnom postupku nije dokazao namjeru ili izvjesnost sticanja izmakle dobiti ni po osnovu angažovanja traktora, a ni po osnovu angažovanja rovokopača u smislu odredbi člana 189. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima (Službeni list SFRJ broj: 29/78, 39/5, 45/89, 57/89, Službeni list R BiH broj 2/92, 13/93 i 13/94, Službene novine F BiH broj 29/03 i 42/11, u daljem tekstu: ZOO), ali da čak i u situaciji da je tužitelj tokom postupka dokazao postojanje štete, tužba tužitelja bila bi neosnovana i zbog nepostojanja uzročno-posljedične veze između štete i radnji tuženih iz razloga što su ovlaštena lica MUP TK, kao organ prvotuženog u vrijeme oduzimanja mašina i uglja, te čuvanja stvari postupali po proceduri koju predviđa Zakon o krivičnom postupku F BiH, odnosno na osnovu zakonske osnove, pa stoga rad organa prvotuženog nije bio nezakonit, pa ni protupravan, jer je postojao valjan pravni osnov za držanje privremeno oduzetih stvari, pozivajući se pri tome na odredbe člana 172. 155. i 158. ZOO te odredbe člana 79 stav 1 i člana 80 stav 1 Zakona o krivičnom postupku FBiH. Pored toga, prvostepeni sud je zahtjev tužitelja za isplatu protuvrijednosti na ime oduzetog uglja ili zahtjev za vraćanje oduzetog uglja cijenio neosnovanim uz obrazloženje da pravo osobe od koje su oduzete pokretne stvari za potrebe vođenja krivičnog postupka iscrpljuje se podnošenjem zahtjeva za povrat privremeno oduzetih stvari, pa kako krivična presuda suda ne sadrži nalog za povrat oduzetog uglja to prvotuženi nije u obavezi isti ni vratiti, niti je u obavezi tužitelju nadoknaditi štetu jer je izostalo protivpravno djelovanje prvotuženog, pozivajući se pri tome na odredbe člana 74, 76 i 77 ZKP.

U postupku nisu učinjene povrede postupka na koje se žalbom ukazuje, niti su učinjene povrede postupka na koje se pazi po službenoj dužnosti. Naime, odredba člana 209. stav 1. ZPP-a ima u vidu samo onu relevantnu povredu odredaba parničnog postupka koja je počinjena pred prvostepenim sudom, a koja je bila od uticaja na donošenje pravilne i zakonite presude. Međutim, povrede na koje ukazuje tužitelj nemaju takav značaj, budući da je prvostepeni sud presudu sastavio onako kako propisuje odredba člana 191. stav 4. istog zakona, te je u obrazloženju svoje presude pravilno izložio proces pojedinačne ocjene izvedenih dokaza, njihovog dovođenja u međusobnu vezu i izvođenja zaključka o postojanju, odnosno nepostojanju pravno relevantnih činjenica za donošenje odluke u ovom sporu, koju prihvata i ovaj sud nalazeći da je ista data u skladu sa standardima propisanim članom 8. ZPP-a.

Suprotno žalbenim navodima pravilno je prvostepeni sud cijenio osnovanim prigovor pasivne legitimacije na strani drugotužene, dajući pri tome pravilne i zakonite razloge koje prihvata i ovaj sud. Naime, pasivnu legitimaciju Federacije BiH tužitelj ne može temeljiti na odredbi člana 437. Zakona o krivičnom postupku (u daljem tekstu ZKP) obzirom da navedena odredba propisuje pravo za naknadu štete lica neopravdano osuđenih i neosnovano lišenih slobode, pa je stoga navedena odredba neprimjenjiva na konkretni slučaj, budući da je predmet štete nemogućnost ostvarivanja zarade za vrijeme dok su mašine tužitelja bile privremeno oduzete, te zahtjev za naknadu štete zbog oduzetog uglja ili vraćanje tog oduzetog uglja, a ne naknada zbog neosnovanog lišenja slobode ili neosnovane osude. Ovo tim prije što učinjene radnje i nisu poduzete na temelju naredbe suda za oduzimanje predmetnih stvari, već su pripadnici MUP TK, prilikom pretresanja porodične kuće tužitelja kao i nelegalnih površinskih kopova uglja-majdana, na osnovu svojih ovlaštenja, izvršili oduzimanje predmetnih stvari.

Nadalje, iz stanja prvostepenog spisa slijedi, da nadležni organi, u toku krivičnog postupka, nikako nisu predmetna vozila nezakonito (privremeno) oduzeli od tužitelja, već su ih oduzeli na osnovu akata koji su donijeli nadležni organi u zakonom propisanom i provedenom postupku (nezakoniti rad jeste postupanje suprotno zakonu, drugom propisu ili općem aktu ili propuštanje postupanja u skladu sa zakonom i drugim propisom ili općim aktom), što se ni žalbom ne dovodi u pitanje.

Naime, u konkretnom slučaju predmetna vozila su tužitelju privremeno oduzeta zbog vođenja krivičnog postupka. Postupanje u vezi sa oduzimanjem vozila u krivičnom postupku je regulisano ZKP i Pravilnikom o načinu i uslovima čuvanja materijalnih dokaza (Službene novine FBiH br. 53/15).

Prema odredbi člana 79. stav 1. ZKP, predmeti koji se po Krivičnom zakonu FBiH imaju oduzeti ili koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku privremeno će se oduzeti i na osnovu sudske odluke će se osigurati njihovo čuvanje, dok je članom 88. istog zakona propisano da će se predmeti koji su u toku krivičnog postupka privremeno oduzeti vratiti vlasniku, odnosno držatelju kada u toku postupka postane očigledno da njihovo zadržavanje nije u skladu s članom 79. ovog zakona, a ne postoje razlozi na njihovo oduzimanje (član 412.).

Kada se navedene pravne norme dovedu u vezi sa činjeničnim stanjem koje je utvrđeno u ovom predmetu, može se zaključiti da je sporno miješanje u pravo tužitelja na imovinu bilo predviđeno zakonom i da je imalo legitiman cilj u opštem interesu (vođenje krivičnog postupka). Kako u ovom predmetu nije utvrđeno da su organi tuženog prilikom oduzimanja, čuvanja i vraćanja vozila tužitelju postupali suprotno zakonskim propisima, proizlazi da stvarno pretrpljena šteta nije veća od one koja je bila nužna, odnosno da je miješanje u imovinu tužitelja u ovom slučaju bilo proporcionalno javnom interesu, te takvo ponašanje protivtuženog nije u koliziji sa članom 154. stv 1. ZOO, kao i sa pravom na imovinu zagarantovanu članom 1. Prvog protokola Europske konvencije u ljudskim pravima, kako to pogrešno smatra tužitelj.

Stoga, pravilan je zaključak drugostepenog suda da postupanje prvotuženog za koje nisu utvrđeni elementi protivpravnosti ne može predstavljati adekvatan uzrok štete, i biti osnov za naknadu štete tužitelju, pa se takav zaključak prvostepenog suda ne može sa uspjehom osporavati pozivanjem na odredbu člana 435. ZKP i 439. ZKP i tvrdnjama tužitelja da upravo iz tih odredbi proizilazi pravo tužitelja na naknadu štete, jer da odredba člana 435. ZKP ne isključuje pravo

potraživanja naknade štete od strane oštećenog. Naime, kako je ovaj sud već prethodno obrazložio, navedenim odredbama je regulisana naknada štete samo zbog neosnovanog lišenja slobode ili neopravdane osude u kom slučaju je u istom članu propisana mogućnost osobe koja je neosnovano lišena slobode ili neopravdano osuđena da traži naknadu štete, i iste odredbe se ne mogu primjeniti na konkretni slučaj, obzirom da je u konkretnom slučaju predmet štete nemogućnost ostvarivanja zarade za vrijeme dok su mašine tužitelja bile privremeno oduzete, kako je to pravilno cijenio i prvostepeni sud.

Pravilno je prvostepeni sud cijenio neosnovanost i tužbenog zahtjeva tužitelja za naknadu štete zbog oduzetog uglja u količini 51.320 tona ili oslobađanje tuženih od obaveze isplate naknade štete za oduzeti ugalj ukoliko tužitelju vrate 51.320 tona uglja.

Naime, gore navedenom odredbom člana 88. ZKP propisano je da će se se predmeti koji su u toku krivičnog postupka privremeno oduzeti vratiti vlasniku, odnosno držatelju kada u toku postupka postane očigledno da njihovo zadržavanje nije u skladu s članom 79. ovog zakona, a ne postoje razlozi na njihovo oduzimanje (član 412.). Odluku o vraćanju predmeta prije završetka krivičnog postupka donosi sud po službenoj dužnosti ili na zahtjev onoga čiji je predmet pprivremeno oduzet, a u slučaju da se predmeti ne vrate vlasniku, odnosno držatelju prije njegovog završetka, o njima će se raspraviti u odluci o krivičnoj stvari. Dakle, iz navedenog slijedi da u slučaju kada su predmeti privremeno oduzeti, odluku o vraćanju tih predmeta donosi krivični sud u okviru konkretnog krivičnog predmeta, pa stoga povrat oduzetih stvari se i ne može zahtijevati u parničnom postupku, kako to tužitelj pogrešno smatra, dok je zahtjev tužitelja za naknadu štete zbog oduzetog uglja zbog činjenice da se o privremeno oduzetim predmetima raspravlja u krivičnom postupku, preuranjen i isti se ne može isticati sve dok se u krivičnom postupku ne donese pravosnažna odluka u pogledu privremeno oduzetih stvari, a koja odluka nije donesena, kako to proizilazi iz same izjave tužitelja date na glavnoj raspravi. Zbog navedenog se na pravilnost i zakonitost odluke ne može sa uspjehom isticati žalbeni prigovori da ne postoji zakonski osnov temeljem kojeg isti imaju pravo zadržati predmetni ugalj, jer o istom se može raspravljati samo u okviru krivičnog predmeta, niti se na pravilnost i zakonitost odluke prvostepenog suda može sa uspjehom isticati okolnost da se tužitelj temeljem člana 436. stav 2. KPZ pismenim putem obraćao drugotuženom sa prijedlogom za postizanje sporazuma o visini naknade materijalne štete dana 08.11.2019.godine u okviru kojeg je tužitelj potraživao ugalj koji mu je oduzet u krivičnom postupku, jer navedeni zahtjev u smislu odredbe člana 436. stav 2. KPZ se odnosi na mogućnost obraćanja sa zahtjevom za naknadu štete zbog neopravdane osude ili neopravdanog lišenja slobode (KPZ - GLAVA XXXII - Postupak za naknadu štete, rehabilitaciju i ostvarivanje drugih prava osoba neopravdano osuđenih i neosnovano lišenih slobode), a ne i naknade štete zbog oduzetih stvari.

Inače, pravilno je prvostepeni sud odbio prigovore iz odgovora na tužbu o nepostojanju aktivne legitimacije, pa i prigovor zastare u pogledu tužbenog zahtjeva za materijalnu štetu zbog nemogućnosti ostvarivanja zarade, jer i po ocjeni ovog suda, u konkretnom slučaju se ima primjeniti odredba člana 376. ZOO (šteta se smatra dospjelim tek od momenta kada su tužitelju vraćena predmetna vozilo), i o tome je prvostepeni sud dao valjane razloge, bez potrebe ponovnog ponavljanja, pa su neosnovani navodi tužitelja koji idu za tim da bi ovakva tužba bila preuranjenja u slučaju da je podnesena tokom krivičnog postupka pozivajući se pri tome na odredbu člana 476. KPZ, koje, kako je to već prethodno više puta

navedeno, se odnose na naknadu štete zbog neopravdane osude ili neopravdanog lišenja slobode, a ne i štete nastale usljed privremeno oduzimanja stvari.

Na koncu, pravilno je prvostepeni sud cijenio da tužitelj niti jednim provedenim dokazom nije dokazao postojanje izmaklog dobitka koji bi se osnovano mogao očekivati prema redovnom toku stvari ili posebnim okolnostima, te suprotno žalbenim navodima, za takav zaključak dao valjanje razloge, jer po ocjeni i ovog suda iz izvedenih dokaza – saslušanjem tužitelja, te svjedoka M.M., H.H. i A.M.2 ovaj sud nije mogao utvrditi niti namjeru niti izvjesnost takvog sticanja, kako to predviđa odredba člana 189 stav 3 ZOO jer za postojanje izmakle dobiti nije dovoljno dokazati samo postojanje mogućnosti ostvarivanja dobiti (jer hipotetička mogućnost ostvarivanja izmakle dobiti ili pak gubitka uvijek postoji) već se morala dokazati namjera ali i izvjesnost takvog sticanja. Stoga se ne može smatrati da je prvostepeni sud pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje u smislu člana 210. ZPP, te da je pogrešno utvrdio da je rovokopač bio u neispravnom stanju, obzirom da je takav zaključak prvostepeni sud pravilno izveo iz iskaza svjedoka A.M.2 koji je neposredno prije oduzimanja radio sa predmetnim rovokopačem, i koji je u svom iskazu naveo da je rovokopač mjesec dana prije oduzimanja bio u neispravnom stanju.

Kako ne stoje osnovani žalbeni razlozi, kao ni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo je, na osnovu člana 226. ZPP-a, žalbu odbiti i prvostepenu presudu potvrditi.

Odbijen je tužiteljev zahtjev za naknadu troškova žalbenog postupka, jer nije uspio u ovom postupku (član 386. stav 1., a u vezi s članom 397. stav 1. ZPP-a).

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Asja Razić, s.r.